

e-Informační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za leden 2009

e-Bulletin je vydáván v rámci projektu

NAPSI spolu!

Projekt „Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu soc. inkluze v ČR“ (Project No VS/2008/0571) je realizován v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013.

Partneři projektu:

SOCIOKLUB

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor.
Evropská komise nenesá odpovědnost
za použití těchto informací.

Vláda pro transformaci péče o ohrožené děti

„V zájmu plného a harmonického rozvoje osobnosti musí děti vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře štěstí, lásky a porozumění.“ (Preambule Úmluvy o právech dítěte)

Příznivou novinkou pro všechny, kdo očekávají další vývoj v procesu sjednocování péče o ohrožené děti, je nedávné schválení základních principů v Návrhu opatření k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti vládou ČR. Tento návrh je vůbec prvním meziresortním vyjádřením vůle ke spolupráci na změně systému. Je třeba říci, že NNO, jejichž posláním je péče o ohrožené děti, signalizovaly nutnost sjednocení resortních postupů opakovaně, naposledy pak před pěti lety programovým prohlášením Koalice „Děti patří do rodiny“. V duchu tohoto prohlášení také řada NNO pracovala v oblasti sanace rodin se selhávajícími a dysfunkčními rodinami. Jejich praktickým cílem bylo uchránit tyto rodiny před rozpadem a jejich děti před ústavní výchovou. Nyní je třeba ocenit, že stát zaujímá pozici garanta tohoto přístupu.

„Přestože jednotlivé resorty dlouhodobě usilují o zkvalitňování práce s ohroženými dětmi, tyto aktivity jsou nekoordinované a někdy dokonce protichůdné“, říká se v tiskové zprávě Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 1. 2009. Předpokladem pro jakoukoliv zásadní změnu je tedy v první řadě překonání vzájemného resortního vymezení a nastolení společných postupů.

Jestliže až doposud si každou z věkových kategorií celé škály dětství „hlídal“ přednostně jeden resort, musí nyní, kdy resorty „hlídají“ společně celé období dětství, nutně nastat změna paradigmat. Všichni, kdo jsou činní v procesu transformace, chápou, že jde o jeden z nejobtížnějších důsledků společenských změn. Problém, který se při vši snaze stále vrací do výchozího bodu a nevede k rozumnému výsledku, vyžaduje cílevědomé vzdělávání odborníků, které by jim umožnilo porozumět novému přístupu a přizpůsobit mu příslušná opatření.

Změna paradigmat je sukcesivním procesem počínajícím zpracováním koncepce, na niž navazuje revize celospolečenského pohledu, odborné způsobilosti organizátorů péče o ohrožené děti a pedagogů. Vzdělávání a informace hrají rozhodující úlohu. V tomto procesu dochází také ke změně norem a hodnot. Zpětnovazebně může být dále upravována i legislativa. Finální změnou celého procesu je změna kultury a jejího kontextu. Z toho, co bylo řečeno, jednoznačně vyplývá, že změnu paradigmat v politickém smyslu nelze očekávat brzy. Proces je dlouhodobý. Nelze jej uměle urychlit, například tím, že ministerstvo vydá návod k použití a všichni jej budou automaticky a bez příslušné přípravy dodržovat.

Je nabíledni, že opakováním dříve používaných myšlenkových schémat k žádné změně nedojde. Učební procesy se odehrávají naprosto odlišně podle zvolené metody: při pedagogickém přístupu naučení

memorováním „norimberským trychtýřem“ (učíme se, učíme se, ale poznatky akumulujeme beze změny) nebo při týmovém učení s aktivním využitím diskuse a dialogu zakládajícím možnost trvalé změny.

Na závěr chci poděkovat českým NNO, které svým úsilím připravily průlom v dlouhodobě existujícím zastaralém přístupu k péči o ohrožené děti. Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti však potřebuje víc než jen aktivity NNO. Ačkoliv se NNO cítí být a skutečně také jsou spolutvůrci změny, rozhodující budou v tomto případě správně volené kroky politiků a na ně navazující správní opatření.

Milena Černá, o.s. SKOK

Rozsah schválených základních principů transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti najdete v textu tiskové zprávy na www.mpsv.cz, odkaz Tiskové zprávy MPSV ► Tiskové zprávy (leden) – TZ 19. 1. 2009 (vlč)

NAPSI spolu!

Projekt Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu sociální inkluze v ČR

Projekt, realizovaný v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013, právě odstartoval ve sdružení IQ Roma servis v Brně v partnerské spolupráci se SKOK, EAPN ČR, o. p. s. Člověk v tísni a sdružením pro rozvoj teorie a praxe sociální politiky Socioklub. Společné úsilí zúčastněných organizací v projektovém období 2009-2010 se zaměřuje na podporu procesů sociálního začleňování s následujícími cíli:

- probudit povědomí veřejnosti o tom, že sociální vyloučení má negativní důsledky na stav celé společnosti, a proto stojí za to přičinit se o lepší přístup občanů ohrožených sociálním vyloučením k sociálním službám, adekvátnímu bydlení, dobrému vzdělání a standardní zdravotní péči;
- provést analýzu nástrojů sociálního začleňování na národní i lokální úrovni, průběžně monitorovat implementaci Národního akčního plánu sociálního začleňování (NAPSI);
- vytvořit širokou bázi podkladů pro návrh na tvorbu NAPSI na další období v duchu otevřené metody koordinace (OMC);
- posílit participativní přístup jak v části informační, tak i monitorovací a návrhové, tj. zapojit do procesů týkajících se sociálního začleňování osoby žijící v chudobě a sociálním vyloučení.

Téma sociálního vyloučení stejně jako výstupy projektu budou medializovány a u příležitosti 2010 – *Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení* – bude realizována osvětová kampaň. Budou vyvinuty vzdělávací nástroje pro relevantní universitní obory a pro potřeby neziskových organizací k pochopení širšího kontextu sociálního začleňování a jeho důležitosti. Zásadním dopadem projektu bude zvýšená míra informovanosti veřejnosti a zvýšení občanské participace při formulování příštích dokumentů NAPSI.

Milena Černá, SKOK

Z domova

Sociální služby - dotace pro rok 2009

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR zveřejnilo předběžné výsledky dotačního řízení pro rok 2009. Zveřejnilo nejen soubory programů podpory (A, B), ale také zápis z jednání dotační komise ze dne 17. 12. 2008.

Oproti roku 2008 dochází v roce 2009 ke změně termínů a výše splátek poskytnutých dotací:

1. splátka - 35% poskytnuté dotace - do konce února 2009
2. splátka - 35% poskytnuté dotace - do konce června 2009
3. splátka - 30% poskytnuté dotace - do konce září 2009

Dále ministerstvo informuje, že v nejbližší době budou zveřejněny žádosti o dotaci a hodnocení těchto žádostí.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Sociální služby ► Dotace na poskytování sociálních služeb ► Finanční prostředky pro rok 2009 ► Předběžné výsledky dotačního řízení pro rok 2009. (vlč)

Navýšení dotací na provoz sociálních služeb v roce 2009

„MPSV si je vědomo obtížné situace poskytovatelů sociálních služeb a již od schválení zákona o státním rozpočtu hledá řešení, jak v dané situaci pomoci. Využitím všech rezerv v rozpočtu ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas rozhodl o dodatečném posílení prostředků na dotace ve výši 1,5 mld. Kč – to je úvodní text k tiskové zprávě, kterou MPSV vydalo 29. 1. 2009.

Celou tiskovou zprávu týkající se navýšení dotací na rok 2009 včetně informací vývoje financování sociálních služeb najdete na www.mpsv.cz pod odkazem Tiskové zprávy MPSV ► Tiskové zprávy (leden). (vlč)

Využijme zpracovaných studií

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí průběžně zveřejňuje na svých webových stránkách výsledky své výzkumné činnosti. V souboru studií a zpráv ze šetření je několik výstupů zajímavých i pro poskytovatele sociálních služeb. Zveřejněná šetření za rok 2008 obsahují i tyto zajímavé texty:

Právní aspekty odpovědnosti za škodu vzniklou klientovi při poskytování sociálně zdravotní péče v pobytových zařízeních sociálních služeb

Projekt se zabývá odpovědností za škodu při poskytování rezidenčních sociálních služeb z aspektu občanskoprávního, pracovního a trestněprávního. Podkladem pro zjištění úrovně právního vědomí poskytovatelů rezidenčních sociálních služeb bylo dotazníkové šetření.

Zajištění potřeb seniorů s důrazem na roli nestátního sektoru

Text podává přehled současného stavu v oblasti poskytování péče seniorům v kontextu nestátního neziskového sektoru s důrazem na seniory méně až zcela nesoběstačné. Zpráva má tři základní tematické celky spojené konceptem potřeb a jejich saturace.

Cílové skupiny v krajských střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb zpracovaných v období 2006-2007.

Sociální služby jsou poskytovány s cílem zmírnit nebo změnit situaci osob nacházejících se v nepříznivé sociální situaci. Potřeby osob v této situaci jsou značně rozmanité, uživatele sociálních služeb lze proto dělit do několika skupin. Rozvoj sociálních služeb na určitém území by tak měl zohledňovat pohled uživatele, respektive potřeby cílových skupin. Při přípravě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb, který je klíčovým dokumentem pro poskytování sociálních služeb na daném území, je proto žádoucí využít metodik pro komunitní plánování, které mimo jiné právě potřeby uživatelů sociálních služeb zohledňují.

Problematika asistenčních psů v ČR

Problematika asistenčních psů byla dosud v české legislativě neprávem opomíjena. Výzkum se zaměřil na vytvoření podkladů pro plánované právní úpravy Ministerstva práce a sociálních věcí, v oblasti speciálně vycvičených psů, kteří pomáhají osobám s různým zdravotním handicapem. Návrhy k jednotlivým tématům vychází z výzkumného šetření u výcvikových subjektů, držitelů vodicích a asistenčních psů, organizací sdružujících osoby se zdravotním handicapem, veterinárních lékařů a pracovníků pověřených obecních úřadů. Návrhy mají pomoci upravit právní rámec kontaktů mezi veřejností, institucemi a držiteli vodicích a asistenčních psů.

Zdroj informace: www.vupsv.cz, odkaz Publikování ► Publikace ► 2008. (vlč)

Věcný záměr zákona o veřejně prospěšných organizacích předložen do vlády

Na jednání vlády, které se konalo dne 5. 1. 2009, byl pro informaci předložen materiál Rady vlády pro nestátní neziskové organizace týkající se *Informace o průběhu prací na přípravě věcného záměru zákona o veřejně prospěšných organizacích.*

Věcný záměr zákona o veřejně prospěšných organizacích definuje veřejně prospěšnou organizaci a sjednocuje pravidla a podmínky, za kterých jsou poskytovány veřejné finanční prostředky. Jednou z klíčových podmínek pro získání statutu veřejně prospěšné organizace je "neziskovost". Organizacím, které naplní podmínky tohoto zákona, se podle tvůrců jeho návrhu výrazně usnadní přístup k prostředkům z veřejných zdrojů a budou mít nárok na příslušné daňové a poplatkové úlevy.

Pro uznání formy veřejně prospěšné organizace má být rozhodující náplň činnosti organizace, a to především v oblasti kultury, školství, vzdělávání, zdravotnictví či sociálních služeb. Znaky veřejné prospěšnosti budou moci vykazovat všechny typy právnických osob. Stávající právní formy neziskových organizací (obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení, nadace a nadační fondy a církevní právnické osoby) mají zůstat zachovány - budou moci, ale nebudou muset nést znaky veřejné prospěšnosti.

Zdroj informace: elektronický informační servis ze sekretariátu Rady vlády pro NNO a OS Noviny. (vlč)

System sociálních dávek vykazuje řadu nedostatků

Dne 14. 1. 2009 byla na webových stránkách Veřejného ochránce práv zveřejněna zpráva, která informuje o zjištěných nedostatcích týkajících se přiznání sociálních dávek. Uvádíme část zprávy týkající se příspěvku na péči:

Průtahy ve vyřizování žádostí o příspěvek na péči – Ani po roce průtahů neubývá

Už doslova evergreenem v systému dávek pro zdravotně postižené jsou průtahy ve vyřizování žádostí o příspěvek na péči. Zatímco u posudkových lékařů úřadů práce, na jejichž průtahy ve zpracování posudků si lidé stěžovali, se situace v loňském roce zlepšila, problém neúměrné délky řízení se přesunul do fáze odvolacího řízení – k posudkovým komisím MPSV. Zástupkyně ochránce se proto na MPSV opakovaně obracela a žádala o přijetí takových opatření, která by průtahy efektivně eliminovala. Přestože ministerstvo zvýšilo počet posudkových lékařů, zavedlo nové metody činnosti Posudkové komise MPSV a v posledním čtvrtletí roku 2008 poprvé došlo ke snížení celkového počtu nevyřízených posudků, pro žadatele o příspěvek na péči je podle zástupkyně ochránce situace i nadále neúnosná. Mnohaměsíční čekání na výplatu dávky je citelně postihuje a uvrhuje je do značných sociálních potíží. Jak zástupkyně ochránce zjistila, průtahy jsou někdy tak dlouhé, že dochází k případům, že žadatel o příspěvek ještě před vydáním rozhodnutí zemře. V několika případech, kde v důsledku nedostatku právní úpravy nemohl být příspěvek následně vyplacen ani blízké osobě, která o žadatele osobně pečovala, navrhla zástupkyně ochránce Ministerstvu práce a sociálních věcí zahájit řízení o náhradu škody.

Nezdůvodněné rozdíly v posudcích tvrdě postihují sociálně slabé

Při rozhodování o příspěvku na péči se zástupkyně ochránce často setkává s rozdílnými výsledky posouzení stupně závislosti sociálním pracovníkem a posudkovým lékařem. Pokud není odlišné hodnocení posudkového lékaře řádně zdůvodněno, vzbuzují tyto rozdíly u žadatelů nedůvěru a pochybnosti o správnosti výše přiznaného příspěvku. Jestliže posudkový lékař nedostatečně zjistí potřebu pomoci při některých úkonech, může být žadateli přiznán příspěvek v nižší částce, než by mu měla podle zákona náležet. V několika takových případech navrhla zástupkyně ochránce z důvodu neúplnosti a nepřesvědčivosti posudku Ministerstvu práce a sociálních věcí zahájení přezkumného řízení. Jednalo se například o nesprávné zohlednění potřeby kompenzačních pomůcek apod. Ministerstvo práce a sociálních věcí se dosud ve většině případů ztotožnilo s názorem ochránce a původní rozhodnutí zrušilo.

O příspěvku na péči rozhoduje na základě písemné žádosti odbor sociálních věcí obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Rozhodnutí o příspěvku je vydáváno na základě dvou podkladů. Prvním jsou výsledky sociálního šetření provedené pracovníkem obecního úřadu v místě bydliště žadatele. Druhým podkladem je posudek posudkového lékaře úřadu. Ten posuzuje zdravotní stav žadatele podle lékařských zpráv a zhodnocuje, zda je závislost na péči u dané osoby dána zdravotními důvody.

Výsledky obou hodnocení jsou často rozdílné a jak zjistila zástupkyně ochránce, nejen úřady práce, ale často ani posudková komise MPSV v odvolacím řízení se s rozporů mezi výsledky sociálního šetření a posouzením zdravotního stavu žadatele ve svých rozhodnutích nevypořádají. Žadatelé o příspěvek na péči tak dostanou zamítavé rozhodnutí, aniž by tušili, na základě čeho komise k zamítnutí dospěla, co bylo obsahem zprávy posudkového lékaře. Většina občanů totiž neví, že si kopii zprávy posudkového lékaře mohou vyžádat.

